

Svar på skriftligt spörsmål SSS 72/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om den ökade bostadslösheten bland unga

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 72/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Silvia Modig /vänst:

Hur tänker regeringen ingripa i den ökade bostadslösheten bland unga och

vad tänker regeringen göra för att det ska byggas fler bostäder med självkostnadshyra, särskilt student- och ungdomsbostäder?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I Finland har man under en längre tid arbetat systematiskt för att minska bostadslösheten. Saken har ingått i regeringsprogrammen sedan mitten av 1980-talet, och under de senaste tio åren har varje regering startat särskilda handlingsprogram mot bostadslöshet. Under programmen för minskning av långtidsbostadslösheten (PAAVO 1 och 2) 2008–2015 ersattes hemmen för bostadslösa med boendeenheter för hyresboende med statsstöd och principen ”bostad först” etablerades i arbetet mot bostadslösheten. År 2016 startade regeringen ett åtgärdsprogram för förebyggande av bostadslöshet (AUNE) för perioden 2016–2019. Det långsiktiga arbetet för att stävja bostadslösheten har gett resultat. År 1987 fanns det nästan 19 000 bostadslösa, medan det år 2017 fanns 6 615 ensamboende bostadslösa och 497 bostadslösa med familj. Bostadslösheten har sjunkit sex år i rad.

Målet med AUNE-programmet är att fortsätta minska antalet bostadslösa genom att stärka förebyggandet av bostadslöshet. Till målgrupperna hör bland annat unga personer som hotas av vräkning, en del av ungdomarna som flyttar bort från barndomshemmet och kunder inom barnskyddets eftervård. I programmet beaktas förslagen från arbetsgruppen för att minska bostadslöshet bland unga, och därmed ingår ungdomarnas situation i många av åtgärderna i programmet. Staten har ingått intentionsavtal med tio städer som är centrala i arbetet mot bostadslöshet. I programmet deltar även organisationer, stiftelser och kyrkan. I programstäderna färdigställdes under 2016–2017 nästan 600 ungdomsbostäder, av vilka en del uthyrs till unga vuxna i behov av stödboende.

I anslutning till AUNE-programmet har det startats flera separata projekt som stöder uppnåendet av programmets mål. Många av dessa projekt fokuserar särskilt på att bekämpa bostadslöshet bland unga vuxna. Därtill har Navigatorn i fyra av programstäderna med hjälp av statlig finansiering anställt sakkunniga som vägleder ungdomar i boendefrågor. På Navigatorn får ungdomar under 30 år hjälp med ärenden som berör arbete, utbildning och vardag. Därtill beviljar Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA årligen understöd för boenderådgivning och

Svar på skriftligt spörsmål SSS 72/2018 rd

deltar i den nationella utvecklingen av boenderådgivningsverksamheten. Av de pågående boenderådgivningsprojekten är två inriktade särskilt på att stödja ungdomars boende.

I år kan ARA bevilja understöd till kommuner som deltar i program mot bostadslöshet även för verksamhet som hänför sig till försöksprojektet för att förebygga ekonomiska problem hos hyresgäster (ASTA). Enligt planen ska projektet pågå tre år. Målet är att minska hyresskulderna och vräkningarna för hyresgäster (också unga) med problem att hantera sin ekonomi, att återställa dessas kredit- och försäkringsvärdighet samt att uppmana hushåll till bestående förändringar av sin ekonomi- och livshantering. Inom projektet organiseras boende- och ekonomirådgivning, ambulande ekonomivägledning, betalningsprogram, försäkringsskydd, finansiering med små lån samt rehabilitering enhetligt och flexibelt till en fungerande kundbetjäningshelhet. Inom ASTA-projektet i Helsingfors kommer särskild uppmärksamhet att fästas vid situationer där unga hotas av bostadslöshet. I hela landet ökade bostadslösheten bland ungdomar från föregående år med 186 personer, och 100 av dessa fanns i Helsingfors. Helsingforsprojektet går ut på att utveckla gemensamma processer för boenderådgivning och ekonomi- och skuldrådgivning. Ungdomarna kommer att utgöra en särskild grupp i försöket.

Staten beviljar olika slag av produktionsstöd för byggande av hyresbostäder till skäligt pris för hyresgäster som utvalts på sociala grunder. Den viktigaste stödformen är statens räntestöd och garantier för lån för nybyggnad, anskaffning och ombyggnad av hyresbostäder till skäligt pris (lag 604/2001). I gengäld lyder bostäderna under begränsningar för användning och överlåtande i 40 års tid. Dessa begränsningar innebär bland annat att hyrorna för bostäderna ska fastställas enligt självkostnadsprincipen. Särskilt i tillväxtcentrumen har bostäder som finansierats med räntestödslån betydligt lägre hyra än fritt finansierade hyresbostäder: till exempel för bostäder som ägs av Helsingfors stad kan hyran per kvadratmeter vara i genomsnitt upp till åtta euro lägre och för bostäder i Helsingfors som ägs av allmännyttiga bostadssamfund fyra euro lägre än för fritt finansierade hyresbostäder.

I augusti 2016 infördes ett kortvarigt tioårigt räntestöd (lag 574/2016) vid sidan av modellen med långvarigt räntestöd. Den fungerar enligt samma premisser som den långvariga räntestödsmodellen, men stöd- och begränsningstiden för bostäderna är som kortast endast 10 år, även om låntagaren kan förlänga den upp till 30 år. Även i den kortvariga räntestödsmodellen är det frågan om social bostadsproduktion, där hyran för bostäderna måste vara skälig. Syftet med den nya räntestödsmodellen är att få nya aktörer att bygga hyresbostäder till skäligt pris – sådana aktörer för vilka den långvariga räntestödsmodellens 40-åriga begränsningar är för långa.

Riksdagen har nyligen mottagit regeringens proposition om utveckling av den långvariga räntestödsmodellen (RP 12/2018 rd). Propositionen innehåller ett flertal åtgärder för att göra stödsystemet mer välfungerande och attraktivt. Målet med propositionen är att stödsystemet ska uppmuntra byggherrar att producera allt fler hyresbostäder till skäligt pris i tillväxtcentrumen. Enligt riksdagens utlåtande sommaren 2016 (EV 81/2016 vp) kommer miljöministeriet i höst att överlämna en utredning till miljöutskottet om hur räntestödsmodellerna fungerar.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 72/2018 rd

Vid sidan av räntestödslånen stöder staten byggande av hyresbostäder till skäligt pris genom olika slags understöd. I Helsingforsregionen, där bostadsbristen är störst, beviljas utöver räntestödslån även startbidrag för byggande av hyresbostäder enligt den långvariga räntestödsmodellen. Understöden utgör en del av MBT-avtalen rörande markanvändning, boende och trafik som staten ingått med kommunerna i Helsingforsregionen för perioden 2016–2019. MBT-avtalen mellan staten och de största stadsregionerna har visat sig vara ett effektivt verktyg för att främja byggande av bostäder. Enligt avtalen ska en viss del av städernas bostadsproduktion reserveras för produktion av hyresbostäder till skäligt pris. I fråga om målen för bostadsproduktionen och planläggningen har utvecklingen under de senaste åren varit god. Avsikten är att avtalspraxisen ska fortsätta även efter 2019.

Ur statens medel beviljas därtill investeringsunderstöd för nybyggnad, anskaffning och ombyggnad av hyresbostäder för grupper som behöver särskilt stöd för sitt boende (lag 1281/2004). Dessa investeringsunderstöd beviljas tillsammans med långvariga räntestödslån. Investeringsunderstödet för produktion av studentbostäder, vilket beviljas utöver räntestödslån, kan utgöra högst 10 procent av projektets godtagbara kostnader. Investeringsunderstödet för produktion av stödbostäder för ungdomar som behöver särskilt stöd i sitt boende kan utgöra högst 25 procent av projektets kostnader. För att försnabba student- och ungdomsbostadsprojekten slopades den årliga ansökningstiden i ansökningsförfarandet för investeringsunderstöd i höstas och man övergick till förlöpande ansökan i fråga om student- och ungdomsbostäder.

Miljöministeriet har också genomfört ett flertal andra åtgärder för att främja byggandet av student- och ungdomsbostäder och sänka hyresnivån för dessa. I statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet (241/2017) lindrades tillgänglighetskraven för byggande så att 95 procent av alla nya student- och ungdomsbostäder är befriade från kravet på fritt utrymme i toalett- och tvätttrum. Enligt miljöministeriets förordning om bostadsutrymmen, inkvarteringslokaler och arbetsutrymmen (1008/2017) kan en studiebstads yta vara minst 16 kvadratmeter, medan bostadsytan i andra bostadslägenheter ska vara minst 20 kvadratmeter. I fjol startade miljöministeriet ett forum för studentboende, som sammanträder varje höst och där studentorganisationer, läroanstalter och studentbostadsstiftelser får framföra sina synpunkter på studentbostadssituationen och diskutera aktuella teman. Efter det första forumet beslutade miljöministeriet och undervisnings- och kulturministeriet att beställa en utredning om behovet av studentbostäder de kommande åren på de viktigaste studieorterna och om kommande förändrings- och utvecklingsbehov som berör studentbostadsbeståndet. Utredningen blir färdig i sommar.

Regeringen har alltså vidtagit ett flertal olika åtgärder för att förebygga bostadslöshet bland unga och utöka produktionen av hyresbostäder till skäligt pris, särskilt student- och ungdomsbostäder. Regeringen följer aktivt med hur bostadslösheten utvecklas, hur mycket bostäder det byggs och hur väl stödsystemen fungerar och vidtar ytterligare åtgärder om behov uppdragas.

Helsingfors 28.3.2018

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen